

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiuniloru:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriulu romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „		

Vicarii episcopesci.

Constitutiunea bisericeii crestine in secolii primari se caracteriza in genere prin form'a ei cea simpla. Cu acést'a in sa, nu voiu se dicu, cà timpii ulterioari ar fi schimbatu séu adausu ceva nou in constitutiunea eclesiastica. Ea a primitu cu timpul numai o forma mai desvoltata, pretinsa de trebuintiele si necesitatile vietiei crestine.

Pana candu crestinii erau in numeru neinsemnatu, episcopii, presbiterii si diaconii, puteau corespunde deplinu la tóte necesitatile loru atátu in respectulu doctrinaru câtu si celu administrativu. Insa candu numerulu crestiniloru crescù, in proportiune considerabila, bun'a administratiune reclamá imperiosu sporirea de noue functiuni in biserica. Astfelu se introduse, dupa secolulu apostolicu, functiunile ipodiatoniloru, cetetiloru, cantaretiloru etc. ca tagme eclesiastice inferioare (ordines minores.) Prin acestea, in adveru s'a inlesnitu fórtu functiunile celea spirituale, ale preotiloru; dar nu s'au inlesnitu deodata si functiunea episcopala. Prin inmultirea crestiniloru, marindu-se in proportiune si circumscriptiunea eparchiiloru, functiunea episcopala devenise o sarcina aprópe nesuportabila. In urmare érá trebuintia inevitabila a se creá pentru usiorarea sarcinei loru o noua functiune eclesiastica. Acést'a s'a cuprinsu in institutiunea chor-episcopiloru.

Chor-episcopii, adeca, episcopii de la sate, (vilani episcopi) reprezentau pre episcopii din capitale in tóte functiunile episcopale, ce nu le puteau seversí ei in persóna, fie aceste de natura sacramentala ori administrativa. De aceea canonistii au tóta dreptatea se-ii numésca vicari episcopesci. Ba, Isidoru Mercator, in traducerea canonulu XIII. alu sinodulu de Ancira intrebuintiéza terminulu vicariu ca identicu cu celu de chor-episcopu. „Vicarii Episcoporum, quos Graeci Chor-episcopos vocant.“ *) Astfelu, functiunea vicariloru episcopesci érá cunoscuta

in Orientu si in occidentu deopotriva; dar straina érá numirea loru; numire, care in Orientu nici s'a potutu generalisá vre-odata, in sa cu atátu mai usioru s'a generalisatu ea in Occidentu. Dreptulu canonicu orientalu nici nu recunósce functiunea vicariloru, ca unu postulatulu bisericescu prevediutu si regulatu in canóne, ci o privesce ca exceptiune pentru casurile straordinare, de bola, mórtea séu neputinti'a episcopiloru eparchiotti. Éra dupa dreptulu canonicu apusenu, vicarii episcopesci constituescu unu postulatulu bisericescu stabiliu, si se distingu in „vicarii in pontificalibus“ si „vicarii in spiritualibus“. Cei d'antaiu sunt episcopi consacratii, ér cei de alu doilea presbiteri.

In vechime, si pana in secolulu XIII. functiunea vicariloru, érá aceea si in biserice'a occidentala ca si in cea orientala, numai pentru casurile straordinare, din necesitate, si nu in regula. Asia S. Ciprianu episcopulu Cartaginei, silitu fiindu din caus'a persecutiunei a-se departá dela scaunulu seu episcopescu. cu guvernarea eparchiei in modu interimalu a substituitu preotimea dela biserice'a catedrala. Eusebiu, episcopulu Cesariei, a chiamatu intru ajutoriu la administratiunea eparchiei sale pe S. Vasiliu celu mare, care l'a succésu in urma si in scaunulu episcopalu. Si S. Grigoriu Nazianzianulu amintésce in oratiunea catra parintele seu, episcopulu din Nazianzu, cà l'a ajutat in implinirea oficiulu episcopescu „dara pe timpu scurtu, dice elu, ca si óspe numai am primitu prefectur'a“. *) Éra S. Augustinu a fostu randuitu episcopu in Iponia, spre a ajutá administratie pe Valerie, carele érá episcopulu Eparchiei. Despre acést'a vorbesce elu in epist. 21. ad Valer.: „Visi mihi facta est merito peccatorum, ut secundus locus gubernaculorum mihi traderetur, qui remum tenere non noveram.“

Daca asemenamu acuma pusetiunea vicariloru din timpululu nostru, cu pusetiunea vicariloru din vechime, vom constatá o mare diferentia între ele, atátu in biserice'a nóstra câtu si in cea apuséna; si

*) Pandaect. t. II. Bevereg. annot. p. 177.

*) S. Grigoriu Naz. Orat. 12. ad patrem.

in specialu cum ea se privesc si se interpreta, in provinci'a noastră metropolitană, sta foarte de parte de pracs'a bisericeii ortodoxe, e o imitare fidela a apuseniloru. Adoptata, dupa pracs'a bisericeii apusene, institutiunea vicariiloru, atunci, vicariulu in adeveru e unu „alter ego“ alu episcopulu, avendu jurisdicțiunea sa transmisa si vicariala (mandata et vicaria). Ne-a frapatu in sa foarte, parerile desvoltate in sinodulu archidieceasanu de estimpu, cu privire la determinarea pozitiei vicariulu episcopescu in organismulu bisericeii, căci a trebuitu se vedemu in ele nisce principii, cari nu esistu nici intr'o biserica crestina.

In adeveru, noi nu scimu nici canonulu, nici pracs'a, dupa carea vicariulu episcopescu este alu bisericeii si alu oficiulu, nu alu episcopulu, precum s'a sustinutu in sinodulu archidieceasanu. Acést'a nu stă nici dupa legile naturei, căci vicariulu ca persóna, locutenentu, nu pôte tiené loculu unei eparchie, tiene in sa loculu episcopulu, pentru aceea se numesc elu vicariu, locutenente. Nu mai pucinu eronata este si parerea, că postulu de vicariu trebue se fie stabilu si se nu aterne dela persón'a episcopulu, candu statutu organicu lasa in dreptulu episcopulu de a-si denumi ori nu vicariulu seu. „Episcopulu pôte denumi dintre asesorii de tagm'a preotiesca unu locutiitoriu (vicariu) alu seu etc.“ (§. 118.) Daca este asia, atunci cum pôte unu sinodu se stabilésca cu putere de lege postulu de vicariu, se puna episcopulu vicariu si daca n'are trebuintia de elu?

Din cele desfasiurate pana aci tragemu concluziunea:

1. Vicarii episcopesci nu forméza postulatu stabilu in biserica; ei au jurisdicțiunea loru dela episcopulu, care este in dreptu a-si denumi ori a nu-si denumi vicariu.

2. Vicarii, in functiunea loru, aterna intru tóte de la episcopii, pre cari ii represinta.

Aceste sunt vederile nóstre, intemeiate pe pracs'a bisericeii, si ne am bucurá foarte, daca la obiectulu acést'a vom fi reflectati, din ori care punctu de vedere.

+

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodoxa in specie.

(Continuare).

VIII.

De pe timpulu acést'a se datéza protestantismulu si reformatiunea in *Transilvania*, dela care avura multu de suferitu bietii nostri stramosi romani; dara asia barbati avuremu si din cóce si din colo de Carpati, cari nu numai că resistara cu barbatie, ci scosera si slavismulu din biserica, traducandu sant'a scriptura si cartile bisericesci in limb'a romana. Unu atare a fostu Sava a II. Brancovanulu metropolitanulu de *Alba Julia* din *Transilvania*, care in anulu 1673. au adunatu sinodu si-a otaritu ca de aci inainte preotii se numai implinésca servitiulu divin in limb'a slavéna, ci in cea romana, pentru care barbatie a patimitu martiriu dela *Apafy* principele Ardealulu, de religi'a calvina.

Dara pucini ómeni sunt fora de slabiciuni. Cei doi metropoliti romani *Theoflu* si *Athanasiu*, trecura la unire cu Papa Romei, pentru mancare si beutura, căci celu d'antaiu a disu: „ne unimu că ni-da“ si alu doile unindu-se a strigatu cerundu „dara te rugamu maestate dati-ne.“ Dela timpulu acést'a in coce se detéza periodulu celu *tristu* si nefericitu pentru noi romanii resariteni tenaci credintiei si religiunei strabune, căci cesti de dincoce de Carpati, 80 de ani fuseramu fora episcopu si pastoriu, si 180 de ani sub jugulu serbiloru; éra cei de din colo de Carpati, dupa ce tiarulu *Rusiei Petru celu mare* cu care erau aliati si romani, fuse batutu la *Prutu* de óstele lui *Achmet a III.* si familia domnitórie romana *Brancovanu* decapitata in *Constantinopolea* pana la unulu, principatele romane devenira in manele Fanariotiloru greci. Pre aceste timpuri fatale candu elit'a noastră civila in Ardealu trecú la protestantismu si calvinismu si cu religiunea si la ungurismu dupa cum se plange marele *Andreiu Siaguna*: „Aristocrati'a romana din Ardealu nu a avutu nici o predilectiune catra biserica si nati'a sa, ci éra sedusa de o idee desiérta. — Romanii cari din nenorocirea sa, au ajunsu in clas'a aristocratica parasiau religi'a si nati'a loru romana, si treceau cu religi'a noua si la nationalitate noua.“ ¹⁾ Cei din principate treceau la grecismu, mai bucurosu facandu-se cod'a altora, decâtu a fi remasu fruntea natiunei sale. Si pre candu din coce rodea la pomulu vietiei romane iesutulu si calugarulu serbu, si din colo fanariotulu grecu, pre atunci dupa cum dice éra si *Siaguna*, totu aici numai „preotimea cu crestinii si archierei in frunte“ va se dica numai biserica singura a statu la lupta cu acestia, si se vedi minunea lui *Dumnedieu*, au reesitu invingatori in midiuloculu nenumarateloru persecutiuni, si au remasu neclatiti in religi'a si in nationalitatea strabuna; pana candu la cei de din colo la 1854. trimise *Dumnedieu* pre *Napoleone a III.* de restaurá Romania, éra la esti de din coce la 1846. pre marele *Andreiu Siaguna*, care ca pastoriulu celu bunu, venindu la multu cercetatiu de noi romanii din Ungaria si *Transilvania*, cu arm'a sciintiei cea cu doua teisiuri se apucá de lucru; mai antaiu a intemeiatu tipografia apoi a revidiatu cartile bisericesci cele pline a lungulu timpulu de protestantismu si papismu, éra pe cele rele si stricate le a scosu din biserica; la 1850. a fundatu gimnasiulu celu mare din *Brasiovu*, si a trimisu pe spósele sale mai multi tineri in strainatate ca de acolo intorcendu-se cu invetiatur'a se lumineze neamulu seu; apoi s'a apucatu de ideea sa cea mare, de lupt'a pentru restaurarea ortodocsismulu. Nenumerate a fostu pedecile si cursele ce i-a pusu papismulu si slavismulu in cale, încātu adeseori s'a plansu cu apostolulu: „In ustenei mai cu prisosu — in calatorii de multe ori, in primesdii de reuri, in primesdie de catra talhári, in primesdii de catra iudei, in primesdii de catra pagani, in primesdii in orasie, in primesdii in pustie, in primesdii in mare, in primesdii intre fratii cei mincinosi; in ustenei si in truda, in privigheri de multe ori, in fóme si in sete, in posturi, in frigu si golitatie, fara de cele din afara, navaliri asupra mea in tote dilele, si grigea tuturoru bisericeiloru.“ ²⁾ Insa elu fiindu omulu ideiloru si a faptelor cu toti a dusu lupt'a; si fiindu omu invetiatu, istetiu, si ageru la minte, precepnduse bine si la politica, sciindu folosu timpulu si imprejurarile, luptanduse lupta buna, ca niminea altulu inainte de elu, pre toti i-a invinsu, si asia a restauratu ortodocsismulu, recastigandu restaurarea vechei metropolii si libertatea bisericeii si prin ea a romanismulu. Lui *Siaguna* si ortodocsismulu avemu de a le multiemi astadi că mai audimu sonór'a noastră limba romana prin sínóde si congrese nationale, care e respinsa pretutindenea de pe tere-nulu politicu. Lui *Siaguna* si bisericeii avemu de a multiemi că noi romanii ortodocsi din coci de Carpati avemu astadi, literatur'a noastră ortodoxa romana. *Siaguna* ca nime altulu

¹⁾ *Istoria biser. tom. II. pag. 123 si 124. §. 80.*

²⁾ *II. Cor. 11. v. 23—29.*

inainte de elu si din antecesorii sei, a inogatitu literatur'a noastră bisericească cu cele mai insemnate opuri originale compuse de densulu, si nenumerate traducandu din cele straine, încâtu le a vedintu folositoare pentru natiunea si biserica sa, care elu in parte le insira in prefatia *Enchiridionului* seu la 1869. prin care s'a facutu nemuritoriu. Asia dara tôte prin ortodocsismu, si fara ortodocsismu nimeca bine nu s'a facutu, ce s'a facutu pentru romani! Ortodocsismulu e unulu nedepartitu de nationalitatea romana, si nationalitatea romana, una nedepartita de ortodocsismu; acest'a ni-au fostu scaparea scutulu, si mantuirea noastră in trecutu, si ne va fi si in venitoriu!

Pentru acea romanulu nu se pôte purtá cu acelu in-diferentismu sêu plane dispretiu catra ortodocsismu, dupa sum se pórta alte nationalitati catra confesiunea lor, pentru esemplu ungurii catra papismu, căci, ortodocsismulu a fostu este si va fi eliberatoriulu popóreloru, éra papismulu subjugatoriulu acelora. Acést'a se vede si din procederea Papiloru Romei cu ungurii, cari sub Stefanu antaiu regele Ungariei se facura proseliti, trecendu dela ortodocsismu la papismu. Ei se lauda cá au datu regiloru Ungariei titlu de rege si corona; de-si titlu de rege, regii Ungariei nu-lu au dela papa ci dela natiunea sa dupa cum marturisesce chiaru insusi regele Stefanu in admonitiunea sa catra fiulu seu *Emericu*, dicandu „numai asia vei putea tienea si dominá regatululu acest'a daca vei imitá datinile celoru mai din nainte regi.“ *Grave enim tibi est huius climatis tenere regnum; nisi imitatur consuetudinis, ante regnantium exstiteris regum.* 3) Asia si Otto celu mare imperatulu Germaniei intr'o epistola catra episcopulu *Piligrinu* elu numesce pe *Geiza* tatalu lui Stefanu rege „*quo rex eorundem nostro quam propere arbitrio sit collegandus*“, ba unii scriitori si pre *Almus*, *Zoltan* si *Tacsonu* ii numescu regi. 4) Éra coron'a e dela imperatulu greciloru *Constantinu* alu 6. numita *Porfirogeneta*, precum se pôte vedea din scrisorea grecesca ce se afla pre densa, pe care e scrisu mai antaiu numele imperatului *Constantinu Porfirogeneta* apoi a fiului acestuia ducelui de corona *Michailu*, si inainte de acestia santii bisericeii reseritului, *Archangelulu Gavriilu*, *Dimitrie*, *Damianu*, *Cosma*, *Georgie* si *Michailu*. De aru fi coron'a dela papii Romei, intru adeveru nu ar stá pre ea inscriptiunea grecesca cu imperatii si santii bisericeii reseritului, ci ar stá scrisorea latinésca cu numele papiloru, imperatiloru si santiloru bisericeii apusului. Aia dara precum titlulu de rege, asia si corona Ungariei nu e dela papa Romei, ci dela *Constantinu Porfirogeneta* imperatulu greciloru, care o deduse lui *Giula* principelui Ardealului, candu acest'a s'a botezatu la Constantinopole, fiindu-i nasiu in botezu. Dela fiulu acestuia, *Giula* alu II. principile Transilvaniei, o-a luat Stefanu I. regele Ungariei, care batuse pre *Giula* pentru cá nu voise se se lase de ortodocsismu, si se imbratiozeze papismulu. Cumca coron'a acést'a ar stá din doua parti, una inchisa, care e dela papa Romei si alta deschisa care e dela *Michaelu Ducas* imperatulu greciloru, e scornitura iesuitica mai recenta, ce se vede din urmatórele: 1. *Geiza* n'a fostu amicu lui *Michailu* ci inimicu, căci a ajutat pe *Niceforu* de a detronatu pe *Michaelu*. 2. Nu se pôte crede cá unu imperatu premiindu pe unu rege se trimita coron'a unui duce. 3. Insusi regele *Carolu Robert* marturisesce in diplom'a augurala cá coron'a acést'a a fostu in posesiunea regiloru mai inainte de regele Stefanu „*Quia Corona Geizae (dora Gyulae) regis Stefani progenitoris nostri qua de more gentis Hungaricae reges Hungariae solent coronari.*“ 4. Din marturisirea lui *Adam Hercelich*, unu canonicu din *Zagabria*, care dice, cá acést'a a scornitu-o

unu calugaru croatu cu numele *Rafaclu Lebacovicu*, care a scrisu in directiunea acést'a, catra cardinalulu *Aldobrandinu* in limb'a italiana, o epistola sub numele papei *Silvestru*. 6) 5. Si mai lamuritu se vede acést'a din respunsulu patriarhului Romei *Clemente* a XIII. a. 1758. catra Imperatésa *Maria Teresia*, carea ceruse din registrulu romanu, copia dupa oraginalulu *Silvestrianu*, prin care se dá Regiloru Ungariei titlu de Regi, si li se trimita Coron'a, in care nici urma de acést'a nu se afla in Vaticanu. 6. Se vede acést'a din resistintia Unguriloru fatia de Patriarhi Romei, carii voiau se-si estinda puterea si preste Ungaria. Asia *Bonifatiu* alu VIII-lea si *Clemente* a V. patriarhii Romei voindu se impuna de Rege Unguriloru pe *Carolu Robert* Anjonulu, ungurii nu l'au primitu pentrucá se temeau cá prin Regele primitu dela biserica se voru perde libertatile patriei „*Ne regni liberi libertatem, in susceptione per Ecclesiam dati Regis, amitterent,* 7) pentru ce Papa i-a pusu anathemei, dara si Ungurii *vicem pro vice* l'a afurisitu pre Papa din preuna cu Episcopii si alti barbati, carii tieneau cu Papa „*malum malo cumulantes, perniciosius, convocato populo accensis lucernis, summum Pontificem Christi Vicarium, Archiepiscopos universos regni hungariae ac viros religiosos, communiter excommunicatos, altis vocibus promulgarunt*“ 8) 7. Nici regii Ungariei n'au precunoscutu a fi primitu titulu si coron'a dela Roma, căci nu voiau se se supuna pre sine nici cum Papei, care voindu o data se puna cu sil'a unu prelatu in Ungaria, regele *Mathia* la 1483 plinu de machnire scrie catra cardinalu *Ioanu din Aragonia*: mai gata suntemu a ne lasá de credinti'a cu Roma, decátu se suferimu acést'a. „*Certo scire pointfex debet, duplicatam illam crucem, quod regni nostri est insigne gentem hungaricam libertius triplicare, quam in id consentire, ut beneficia et Praelaturae ad jus coronae spectantes, apud sedem apostolicam conferantur.*“ 9) — In fine a 8. Nici legislatur'a Ungariei n'a precunoscutu acést'a, căci sub *Vladislau* a II. urmatoriulu lui *Mathia* la 1495. a adusu unu articulu de lege prin care se statoreste, cá toti strainii, cari si-aru procurá bunuri bisericesci pre alta cale, adeca dela Papa, decátu pe calea coronei, porunceste se se prinda si ca pre tulburatori publici se se arunce si innece in apa, „*Quod si aliqui forentes homines ab aliis quam Regia maestate, vel illis qui in hoc regno ius patronatus habent aliqua beneficia Ecclesiastica pro se procurarent, si deprehendi poterint, ad aquam projiciantur, tamquam publici libertatis Regni turbatores.*“ 10)

Éta dara quod erat demonstrandum! Papismulu a fostu pururea subjugatoriulu popóreloru, cea ce se vede si din procederea cu romanii uniti din Transilvania, caroru dupa ce se unira cu Roma, nu numai cá nu li lasá metropoli'a ci chiar si Episcopu numai mai tordiu le dede in contra carei astfelu se plange *Sincai*: „*Sfersitul metropoliei romanesce s'a intimplatu la 1721 candu s'a milostivitu Inochentie papa dela Roma a ne darui cu Episcopi'a Fagarasiului in loculu metropoliei Belgradului, pentru acea cá ne am unitu cu S. biserica a Romei. Éra ortodocsismulu e eliberatoriulu popóreloru.*

Pentru acea, frati romani, pre cari v'a turburatu filosofia speculativa de astadi, si v'a trasu in virtejulu seu, ér in loculu crestinismului ortodocsu, care a fostu legea si credinti'a stramosiloru vostri, fortereti'a, scutulu si mantuirea limbei si nationalitatiei vóstre, ati aradicatu statua idolului necunoscentiei, care dupa s. scriptura cu capulu e de auru, cu bratinlu de arama si cu peciórele de lutu, pre voi, dicu, ve chiemu la casa Domnului, la fortereti'a scaparei si mantuirei vóstre la biserica si credinti'a orto-

3) *Liber prim. De cret. cap. 8. §. 3.*

4) *Hansitius Germania Sacra tom. I. Katona. Hist. crit. t. m. I. pag. 506*

5) *Tulceinus act. SS. ad 18. April 365. si Segebert Gemblacen is ad a 955.)*

6) *Vedi Dr. Decsi in istori'a sa despre coron'a Unganei pag. 136.*

7) *Turocz. Chron. Hung pars. II. cap. 84.*

8) *Turocz chron. pars. II. cap. 86. 7.*

9) *Regele Mathia la 1483. catra Card Ioanu Aragonianu.*

10) *Decretorum II. art. 30. 31.*

docsă și se imbrățoșiați ortodocsismulu, cantându cu Impera-
tulu și psalmistulu Davidu „căci la tine este isvorulu
vietiei, intru lumin'a ta vomu vedea lumin'a“ (psalm. 36. 9.)

(Fine.)

Ioanne Damsia,
parochu și asesoru.

Misi'a bisericeii romane in Orientu.

Sub acestu titlu, diarulu din București „Resboiulu“
publica unu articolu, inspiratu de cea mai vîna interesare
pentru ridicarea bisericeii romane in orientu, pe care și noi
ilu publicamu aci, pentru marea lui importantia:

Pe candu semi-lun'a amenință cristianismulu pana
sub zidurile Vienei; pe candu statele cele mai puternice
erau îngrodite de furia lui Osman, numai Romania, statu
micu dar viguros, luptă crancenu împotriva hordelor
barbare.

Armat'a, scól'a și biseric'a, trei fortie uriasie, erau
unicele punte asupra carora se rezemau Romanii cei betrani,
și munificentia lor, trecendu fruntariile inviorau cristia-
nismulu pana in temeliele lui, pana pe la locurile sante.

Averile colosale lasate de piosi asiediaminteloru de
caritate de la Santulu Mormentu și de la Santulu Munte,
reinsufletindu Cristianismulu in Orientu, crucea slabă semi-
lun'a, ér Islamismulu fu restrinsu într'unu cercu inabusitoru
și Europa crestina fu salvata.

Sunt nenumerați cronicarii, sunt celebrii istoriei și
poeti, cari marturisescu spre glori'a natiei Romane, că, daca
nu in totulu, dar in mare parte, numai Romaniei se datoréza
necotropirea lumii civilizate de catra redutabil'a spada a
lui Osman.

Ceea ce n'au pututu consumá bratiile cruciadeloru,
ceea ce n'a pututu esterminá genorositatea sangelu versatu,
consuma și estermina munificentia opulentiilor romane!

Nu mai sunt óre adi acei asi Romani? Nu mai curge
óre acelasi sange in vinele urmasiloru lor?

Adi, pe cându Grecii, Rusii, Francesii și alte natii,
varsa comori in localitatile temeliei cristianismului, spre a-si
afirmá amórea loru catra cristianismu prin splendórea asie-
diaminteloru ce radica și intretinu. — Romanii, nu numai
că nu vinu cu vr'unu sprijinu materialu, dar inca, cându
vre unu piosu. vre unu fanaticu in Christosu și in Roma-
nismu pornescu in apostolatu pentru ridicarea bisericeii
romane in Orientu, nu este intempnatu de cătu cu o ne-
pasare neintielésa, ca se nu dicemu cu unu despretiu
culpabilu.

Precum in politica, statulu este judecatu dupa repre-
sintanti'a inteligenta și avuta, totu asemenea și in religie,
statulu este judecatu dupa splendórea reprezentantiloru sei.

A dice că suntemu crestini orientali și a lasá bise-
ric'a romana din Orientu in ruina și miserie, ar fi din
parte-ne o pretentie absurda.

Francia, Rusia, Grecia chiaru, Grecia statu micu și
seracu, cându vorbescu in numele crestiniiloru din Orientu,
cuventulu loru are greutate proportionala cu sacrificiele facute.

Auditu-s'a vre o-data Romanii, in vre unu areopagu
politicu se pronuntie vre unu cuventu pentru Crestinii din
Orientu? Au fostu destulu de prudenti a nu se amestecá
acolu unde lips'a totala de sacrificii le interdicea amesteculu.

Si cu tóte acestea ca statu crestiniu, ca statu menitu a
preponderá printre ceia-l-alti crestini din orientu, cuvine-se,
credemu, a nu stá nepasatori, mai cu séma de adi inainte,
cându suntemu chemati a jucá unu rolu mai insemnatu.

Nasce insa intrebarea: in starea de penurie in care
se afla tíera, póte subveni adi la cheltueli estraordinare peste
cele ordinare care deja ne sugrama? Nu!

Dar daca, fara nici o greutate de cheltueli, s'ar oferí
guvernului eroi in Christosu și Romanismu, cari se ia ei

iniativa in publicu, se faca ei ceea ce guvernulu nu póte
face, n'ar fi datoru óre guvernulu a dá spriginulu seu moralu
unei asemenea offerte? Ba da!

Unulu din apostolii acestei necesitati patriotice este
Santia Sa archimandritulu Chiriac Dimitriu staretiulu bise-
riceii Romane cu chramulu întempinarea Domnului in schitul
Cotlomotiuului de la Santulu Munte alu Athosului.

Nascutu in Botosani la 1828 din familia Suceveanu,
la versta de 18 ani, vocati'a ilu atrase in monastirea Ném-
tului; acolo, standu ca frate patru ani, i parú cerculu prea
restrinsu pentru ideile pióse și romanesci ce ilu framantau,
și de aceea plecá la Santulu Munte, unde in 28 de ani,
influintiandu prin purtarea și rabdarea sa, trecú treptatu
prin hierarhia eclesiastica: monac-hierodiacon, hieromonah,
confesoru și arhimandritu.

Funcțiunea de superioru alu bisericeii romane, arhi-
mandritulu Chiriac o datoréza nu numai influintiiloru sale
morale ci și celorlu materiale, pentru că mostenindu averea
unui betranu prelatu pe care ilu servi cu credință de fiu,
cu sumele acestea elu cumperá livedi pentru hran'a obstei,
adica edificie pentru locuintiele monahiloru, le inzestrá cu
mobilierulu și uneltele neaparate vietiei; a imbunatatitu
bisericeii asia că toti visitorii marturisescu că biserica
mai solida și mai splendida in totu Santulu Munte nu este
alta ca bisericeii cu Hramulu *Intempinarea Domnului* din
schitul Cotlomotiuului, devenita romana prin perseveranti'a
demnului calugaru.

Acest'a este venerabilulu calugaru care de cătu-va
timpu se afla in mijloculu nostru.

Se vedemu acumu ce voiesce elu?

Repunsulu, pe cătu e de simplu, pe atáta cuprinde
o lume de idei.

Elu este lacomu, nu-lu incapu livedile și chiliele,
nu-i ajungu visitorii; elu ar dorí livedi de doua ori
ori p'atátu ca se hranesca indoitu numeru de monaci și
chirii indoite și intreite ca se adune cătu de multi monaci
romani astadi imprastiatii, cumu aduna closca puii su aripi.

Elu ar mai dorí se formeze o biblioteca din tóte
limbele, cu care se se póta desfatá visitorii și se glorifice
numele de Romanul

Pentru tóte acestea, idealistulu monacu, nu cere bani
de la guvernulu, ci numai protectie.

Elu armatu cu unu registru sigilat de Santa Mitro-
polie, și in virtutea unei autorizatii a I. P. S. Mitropo-
litulu Primatu, a luat totagalu și alérga din casa in casa...

Cine este crestiniu, cine este romanu, datoresce se
dea, prin subscriere, cărți, obiecte, bani; fie care din ce
are și cătu póte.

Er confratii nostrii diaristi, fara osebire de culóre,
sunt datori mai multu de cătu ori-cine, a cautá se misce
opini'a publica in favórea unei întreprinderi care urmaresce
exclusivu o patriotica idee: aceea că și noi, ca toti cei
alti crestini de religi'a ortodoxa, se avemu influintia nóstra
religiósa, și prin urmare politica in locurile sante.

Fisic'a in scól'a poporala.

Legea instructiunii precumu și planurile de invetia-
mentu emanate din partea Ven. autoritati supreme ale
scóleloru confesionale insira fisic'a intre obiectele deobligate
pentru despartiamentele superioare ale scóleloru poporale,
intocmai celorlu-alte obiecte de propunere. Si intru adeveru,
acestu obiectu nici că póte fi ceva strainu eleviloru, de óre
inca in despartiamentele inferióre densii au audjtu vorbindu-
se despre multe lucruri basate pe legile naturei și acumu
celea audite are ale aduce într'o ordine, și asia treptatu
cunoscintiele a și le imulti cu altele nóue, insusindu-si totu
odata si legile naturale despre cari tractéza fisic'a. Precumu
la cele-alte obiecte de invetiamentu, asia și la fisica nu e
destulu a ne intrebá numai că ce și cătu se invetiamu, ci

capulu lucrului e se ne intrebamu că cumu se propunemu eleviloru materialulu din fisica, ca se ajungemu la unu rezultatu favoritoriu?

Se nu uitamu că noi nu invetiambu pentru scóla ci pentru viétia si chiar de aci se nasce pentru fiacare invetiatoriu datorinti'a de a provedé pre elevii sei cu cunoscutiile de cari ei au lipsa in viétia practica. Apoi astadi nime-ne, cine se pricepe cătusi de pucinu la instructiune, nu mai dá nice unu banu reu pe invetiarea de a rostulu, dupa metod'a din trecutu numita cu dreptu cuventu „a papagalului.“ Pentru o scóla in carea se invétia numai memorisandu fora inse ca prunculu se intieléga si pricepa bine celea ce are ale memorisá, — pentru o atare scóla timpulu e pierdutu in zadaru fora de nici unu folosu salutaru.

Se ne întorcemu acumu la fisica si se vedemu, din ce motive i s'a facutu locu in scól'a poporala? Infiuinti'a ce are asupra vietiei omului cunoscerea fenomenelor naturale, nu-si mai are parechia. Apoi cine ar putea se numéscá vr'o cariera de viétia, carea se eschida din cerculu seu cunoscintiele naturale. Agronomului i este de folosu fisic'a, căci din ea invétia modulu de a cultivá agrulu seu; totu asia maestrului i înténde ajutoriu la gatirea eftina a articuleloru de comerciulu si industria; comerciantele a invetiatu din fisica infiuinti'a magnetului, a vaporelui si a electricitatei, cari tóte i tindu unu ajutoriu considerabilu intru cascigarea articuleloru sale de vendiare. Si asia, esamenandu mai departe lucrulu, vomu aflá că ori cine are trebuintia de cunoscintiele fizice. Modulu de propunere a acestui obiectu in scól'a poporale e fórte greu si apoi propunanduse intr'unu modu necorespondietoriu, se preface in antea copilului intru unu obiectu secu si fora de nici unu interesu.

Numai prin experimente practice si probe de ajunsu vomu putea conduce pre pruncu la aflarea legiloru fizice, cari legi apoi avemu a le esprimá in termini cătu mai usiori si simpli. Experimentele ce se facu in antea prunciloru ei le petrecu cu o atentiune incordata si apoi din rezultatulu aceluora princepu ei senguri legea. Pe acésta cale se fimu siguri că am escitatu in copii iubirea catra acestu obiectu de asia mare insemnatate, acasa voru enará cu bucuria parentiloru loru cunoscintiele cascigate in scóla, celea invetiade le voru conservá cu scumpetate in memoria, — si ei de sine cu mare curagiu si bucuria voru explicá ori si cui cauzele unoru aparintie naturale cari loru le suntu deja cunoscute.

Ce se atinge de instrumentele séu aparatele fisicale e adeveratu ca scólele nóstre suntu serace. Inse pentru aceea invetiamentulu din fisica nu trebue se patiméscá; si asia pana canda ni vomu cascigá aparatele necesarie se ne nisuiamu a supleni lacun'a prin explicari detaiatate, prin desemnuri precise si corecte; ba in multe casuri ne potemu noi insine procurá celea de lipsa la propunerea unora lectiuni din fisica. In nru venitoriu me voiu încercá a aduce unu esemplu de procedere pentru colegu mei invetiatori.

Elia Popu.

D i v e r s e.

* **Diu'a nascerei** Maiestatii Sale Imperatului si regelui s'a serbatu astadi in biserica a catedrala de aici cu servitiu divin, la care a pontificatu Inaltu Preasantiulu Episcopu, Ioanu Metianu, cu-o asistentia numerósa de preoti.

„**Anunciu scolasticu.** Anulu scolasticu, la institutulu de fete alu Domnisióreloru Papp din Aradu se incepe cu 1 septemvre st. n. a. c. ér inscrierile elevelor vor avé locu in dilele de 29. 30 si 31 Augustu st. n. a. c. Stabilimentulu (localulu) institutului se afla in strad'a crucei (kereszt-útcza) in cas'a (Fleischer) de sub nr. 39. carea, fiindu de unu arangiamentu interioru cu multu gustu, si curte plantata cu arbori, este fórte acomodata pentru stabilimentu de scola. Institutulu acest'a intretiene si scóla separata pentru lucruri de mana, încátu, elevele, ce-si facu aci educatiunea loru, pe langa cultur'a generala, ele pri-

mescu si o cultura speciala, pentru trebuintiele femeiei. Domnisiórele proprietare ale institutului, primescu eleve si in cuartiru, pe langa o taca moderata, avendu o deosebita ingrigire pentru educatiunea loru de casa si alimentarea neesceptionabila. Noi, din partene, recomandamu cu tóta increderea parintiloru institutulu Domnisióreloru Papp, singurulu institutu, in partile ungurene, in care fetele romane potu primi educatiune mai omogena trebuintieloru si necesitatiloru femeiei romane.

* **Multiamita publica.** Sinodulu parochialu din comun'a Cerova, ppiatulu Oravitei, care peste pucine dile se póte mendri vediendu finita edificarea unei biserici, demna de numele si scopulu ce-lu are, aduce prin acést'a adenc'a sa multiamire multu iubitului seu fostu consaténu Ioan Stefanovici, de presinte administratore ppescu in Mehadi'a si parochiu alu Mutnicului-mare, care, affându că acum catra finirea zidirii ne aflamu in o pusetiune banésca cam critica, ni tramisá spre usiorarea sarcinii nóstre 50 fl. v. a. Nu numai multiamita-i aducem, ci mai vertosu-i dorim sanatate pona la adenci betranetie, ca asia se póta servi si mai departe cu virtute si potere natiei si bisericei, la care apartiene. Cerova in 30. Iulie 1878. Iuliu Bumbescu, preotul locului, Ioanu Frautiu, jude com: si notariulu sinodului par.

„**Tablouri istorice.** Maria Sa Domnitorulu a binevoitu, prin interventiuenea dlui Lachmann, corespondente militar, a comandá dlui pictoru Scheonberg, in Viena, cinci tablouri istorice din campani'a anului trecutu. Aceste tablouri represinta faptele cele mai insemnate si anume: 1) Ataculu asupra redutei Griviti'a in diua de 30. augustu; 2) bombardarea Vidinului in diu'a de 15. maiu; 3) visitarea redutei Griviti'a de catra Maria Sa; 4) prim'a intalnire a Mariei Sale cu Ghazy Osman pasia in momentul capitularii, si 5) trecerea Dunarii de catra armat'a ramana. D. Lachmann, care a avutu onórea a fi primitu in mai multe renduri de Maria Sa, presintandu schitiile aceluora tablouri, se afla acumu in Viena, unde staruiesce ca tóte acele 5 tablouri se fie reproduse in tiparu de oleiu, dupa insasi vointi'a M. Sale, care doreste ca faptele militare ale Romanilor se póta fi vediate de intréga natiune, ca si de straini. Tablourile originale se lucréza de celu d'antainu artistu in acésta ramura, recomandatu de academi'a de Bele-Arte, si o multime de persóne din Romania, intre cari si d. maresialu alu Curtiei care a trecutu prin Viena si a visitatu atelierulu, a remasu incantatu, la vederea lucrarilor Afara de aceste tablouri, se lucréza chiaru acumu portretele Mariilor Loru, in marime naturala, si in acelasi timpu se face reproducerea dupa unu tablou esecutatu de pictorulu Volkers, din Düsseldorf, care represinta pe M. S. Domnulu in fruntea unui regimentu de calarasi in momentul atacului. Pictorulu, d. Schönberg, care deja mai nainte a avutu multe insarcinari din partea imperatului Austriei, este vestitul artistu alu tablourilor al fresco din marele arsenalu din Viena, tablouri cari storceu admiratiunea tutoloru strainiloru cari trecu prin Viena. Numitul artistu, a carui specialitate este pictur'a bataliilor, a luat parte in tóta campani'a trecuta, in calitate de artistu specialu alu diareloru ilustrate engleze, in cartierulu divisiei IV. romana si e de prisosu a mai vorbi de talentulu seu, pe căta vreme a fostu onoratu de Mari'a Sa cu o comanda atátu de insemnata, ceea ce valoréza cu atátu mai multu, de óre-ce e cunoscutu, că atátu M. S. Domnitorulu cătu si M. S. Dómna Elisabet'a au o deosebita cunoscintia de arta. Cu chipulu acest'a nu numai clasele de susu, dar chiaru si cele de mijlocu vor putea se-si procure cu unu pretiu fórte moderatu aceste tablouri, esecutate intr'unu modu atatu de demnu, cum póte n'a fostu altele in Romania. D. Lachmann a dobanditu inalt'a autorisare ca o parte din produsulu vendiarii acestoru tablouri se fie destinata in folosulu veduveloru si orfaniloru soldatiloru romani cadiuti in baiaia. Aceste tablouri, cari vor avea o marime de aprópe 1 metru cu inaltimea cores-

pundietóre, vor fi cea mai nemerita podóba in ori-ce casa romana, de ori-ce rang in societate, si cu putinele mijlóce cu cari si-va procurá cine-va intrég'a colectie séu numai unul din tablouri, a caroru reproducere se bucura de in-alt'a protectiune a eroicului conducatoru alu vitezei armate romane, se va contribui la respandirea lor, astu-felu cá pe de o parte ori-ce Romanu séu strainu va putea vedea cu ochii gloriósele fapte ale armatei romane intr'unu modu esactu si fara esageratiune, ér pe de alta stim'a si admiratiunea lumii intregi nu va putea de cátu se crésca. — Romanulu.

— **Spre scire invetiatoriloru** ce voru a participá la conferintiá in Lipov'a, cá s'a constituitu unu comitetu, carele va ingrigi ca invetiatorii participandi, se capete cortelu gratisu, si costu effinu. Ioanu Tuducescu, Dariu Puticiu, comisari consistoriali.

E d i c t u

prin carele Carolu Papp fostu locoteninte la honvezi, de religiunea gr. catolica, nascutu in Baia-mare, comitatulu Satu-mare, contra carui soci'a sa legiuita Maria Istinu de religiunea gr. orientala din Borosineu, a aradicatu procesu divortialu, se provoca, ca intru unu anu si o di se se prezenteze naintea scaunului protopresbiteralu alu Ienopoliei — Borosineu — cáci decumva sub durat'a acestui terminu nu s'ar presentá, dupa expirarea terminului, procesulu se va continuá, prin vre unulu dintre membrii scaunului si se va resolvá de dupa prescriesele canone.

Din siedinti'a scaunului ppresbiteralu alu Ienopoliei — Borosineu — tienuta in Boros-Sebesiu la 25. Iulia 1878.

Nicolau Beldea,
adm. ppresbiteralu.

C o n c u r s e.

1—3.

In „Fundatiunea Zsigaiana“ din Oradea-mare fiiindu vacante cinci locuri pentru implinirea acestor'a se escrie concursu cu terminu pana la 25. Augustu st. n. a. c.

Competintii suntu avisati a produce a) Estrasu matricularu de botezu prin care se documentedia cá suntu romani gr. or. b) Testimoniu scolasticu de pe anulu precedinte scolare c) Atestatu de seracia d) Certificatu medicalu despre sanatatea corporala si despre ace'a cá suntu vaccinati (oltuiti).

Petitiunele astfelu instruite suntu a se-tramite Domnului Simeonu Bic'a protopresbiterulu Oradii-mari ca presiedintelu acestui Senatu, pana la 25. Augustu.

Oradea-mare, 8. Augustu 1878.

Senatulu fondatiunalu.

1—3.

Pe statiunea invetiatorésca de clas'a I. din *Secusigiu* (Székesút), indiestrata cu emolumintele anuali de: 105 fl., pentru clisa 18 fl., pentru sare 3 fl., pentru lumini 5 fl., pentru 40 chible de gráu 120 fl., 2 orgii de lemne 16 fl. si in nume de pausiale: 4 fl.; la olalta dara 271 fl., se deschide concursu pana in 27. augustu a. c., candu se va tiené si alegerea. — Recurintii sunt avisati recursurile lor, prevediute cu testimoniu de cualificatiune, pana in 26. aug. a. c. a le substérne inspectorulu de scóle Meletiu Dreghiciu in Thimisiór'a, si intr'o duminica séu di de serbatóre a se presentá in biserica spre documentarea desteritati sale in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dreghiciu**, protop. Themisiórei.

1—3.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca confesionala gr. or. din comun'a *Zimbru* in inspectoratulu Ienopoliei — Borosineu — dieces'a si comitatulu Aradului, cu terminulu de alegere pe 10. Septemvrie a. c. st. v.

Salariulu, in bani gata 157 fl. 50 x. v. a. 5 cubule de grau, 5 de cucurusu, 12 orgii de lemne din care este a se incaldi si scól'a, quartiru liberu cu gradina de legumi.

Recurrentii au se produca testimoniu de preparandie, — de cualificatiune, si atestatu de moralitate — éra in vre-o Duminica ori serbatóre, se se prezenteze la s. Biserica pentru de a-si aratá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate comitetulu parochialu, se voru trimite pe cale postala inspectorulu scolaru d. Nicolau Beldea in Borosineu, celu multu pana la 3. Septemvrie a. c. st. v.

Zimbru 3. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Nicolau Beldea**, inspect. scolaru gr. or. din Zimbru

1—3.

Prin abdicerea invetiatorulu nostru de pana acuma Joanu Bircea, postulu invetiatorescu dela scól'a nóstra romana gr. or. confesionala din *Voitegu* in protopopiatulu Ciacovei a devenitu vacantu, spre a caruia ocupare deschidem concursu pana in 27. Augustu a. c. st. v. in carea di se va tiené si alegerea.

Emolumintele anuale sunt: 1) 105 fl. v. a. 2) 56 Chilogram. clisa, 3) 56 Chilogr. sare, 4) 14 Chilogr. lumine de seu, 5) 16 metri cub. lemne, 6) 12 metri pae din cari are a se incaldi si scól'a, 7) 18.75 Hektolitre grau, 8) 18.75 Hektolitre cucuru, 9) 3.1625 Hektari pamentu a-ratoriu de clasa prima, 10) o gradina estravilana de 30.20 640 ari, si 11) cortelu liberu cu o gradina mare pentru legume. Darile pamentulu invetiatorulu are a le suportá.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne recursele cu tóte documentele prescrie de statutulu organicu Pré. On. D. Joanu P. Seimanu protopresbiteru in Ciacova si pana la terminulu alegeei a se presentá in vre o duminica séu serbatóre in s. biserica spre aratarea desteritatei lor in cantare, fiind invetiatorulu si cantoru bisericescu.

Voitegu in 30. Iuliu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu: **Joanu P. Seimanu**.

2—3.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a gr. or: confensionala clas'a a II de nou iniintiata din comun'a *Mercina*, Protopresbiteratulu Oravitiei, Comitatulu Carasiului, se escrie de nou Concursu pana in 16. Augustu a. c. in care di si alegere se-va tienea.

Emolumintele suntu: 300 fl. in bani, 2¹/₂ jugere de pamentu aretoriu; 4 orgii de lemne, din care are a-se incaldí si scól'a; quartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trimite recursele lor, instruate in sensulu statutulu organicu, si adresate Comitetulu parochialu, Domnulu Protopresbiteru Jacobu Popovicu, in Oravitia, prelunga aceea a-se presentá intru o duminica séu serbetóre si in sant'a biserica din Mercina, pentru a-se incredintiá poporulu despre desteritatea dinsiloru in cantarile bisericesci.

Mercina in 10. Iulie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

2-3.

Pentru deplinirea parohiei vacante din **Sarandu**, protopresbiteratul Pestesului, cottulu Bihoru, conformu decisiunii Venerabilului Consistoriu Oradanu dno. 26. Juniu v. a. c. nr-325. B. care este decretata de clasa a III-a se escrie concursu cu terminu pana la **20. Augustu** in care dina va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: birulu dela 90 case cate una vica cucurudiu sfarmatu, folosirea aloru 20 lantiuri de pamentu de clasa 1-a, stólele indatinate si cuartiru liberu.

Cei ce aru dorí a ocupá acésta parohie au a-si trimite recursurile instruate in sensulu statului Organicu subscrisului administratore protopopescu si adresate Comitetului parochiale.

Datu in Sarandu, la 20. Juliu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Teodoru Filipu**, Administratore protopp.

2-3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de investiatoriu la scól'a greco-orientala confesionala romana din comun'a **Socolariu**, dieces'a Caransebesului, protopresbiteratul Bisericeii-albe, comitatulu Carasiu, pana in **20-lea Augustu**, a. c. st. v. in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a) in bani gata 300 fl. v. a. b) 10 orgii de lemne, din cari are a se incaldí si scól'a. c) 3 gradini de legumi. d) 2 jugere de livada si e) cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si asterne recursurile lor bine instruate prescrijeloru statutului organicu bisericescu pana in 18 Augustu a. c. st. v. Pré On. Domnu **Iosifu Popoviciu**, protopresbiteru in Jamu; cáci cele ce voru incurge mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Si in fine fiecare recurentu are a se infacisiá in susu amintit'a comuna in vre-o duminica séu serbatóre in S. biserica spre a-si arató desteritatea sa in cantari si tipicu bisericescu.

Socolariu in 26. Iunie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu **Iosifu Popoviciu**.

2-3.

Pe statiunea investiatorésca rom. gr. or. din **Selciva**, inspectoratul Birchisiului se deschide concursu cu terminu de alegere pre **29 Augustu**.

Emolumintele sunt 319 fl. v. a; 3 jugere pamentu aratoriu estravilanu, 1 jugeru de gradina intravilanu; pentru participarea la conferintiele investiatoresci 10 fl.; pausiálu scripturisticiu 6 fl.; 27. 3 met. cub. de lemne, si cuartiru liberu.

Din salariulu investiatorescu de 319 fl. alesulu investiatoriu va avea a dá $\frac{1}{4}$ investiatoriului orbu, Partenie Gasparu cátu va traí acest'a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si substerne recursurile lor, instruate in intielesulu statutului organicu inspectorului cercualu de scóle, in Bacamezeu per: (Kápolnás)

Selciva, 29 Juniu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Laurentiu Barzu**, inspect: cerc. de scóle.

2-3.

Pentru parochia vacanta din comun'a **Sintea** se escrie concursu cu terminu de alegere pe Dumineca din **20. August**. st: v. a. c.

Emolumintele sunt: una sessie de pamentu aratoriu din 32. de jugere clasa a II; 3 jugere de pamentu pentru lemnaritu, — dela 70. de case stol'a si birulu computeate in bani, 2 fl. dela case cu pamentu, si cáte 1 fl. dela cei fara de pamentu.

Recurintii au se-si instruedie petitiunile in sensulu statutului Organicu, si adresate Comitetului parochialu, pana la pusulu terminu se-le trimita la Reverendiss: Domnu protopresbiteru Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyháza) avendu sub durat'a Concursului in vre-o duminica séu serbatóre a se presentá la biserec'a din locu pentru de a-si arató desteritatea in cantari si predici.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protopresbit. Chisineului.

2-3.

Pe statiunea investiatorésca rom. gr. or. din **Caprióra**, inspectoratul Birchisiului se deschide concursu cu terminu de alegere pre **27 Augustu a. c.**

Emolumintele sunt: 315. fl v. a.; 2 jugere livada estravilana; $\frac{3}{4}$ jugeru gradina intravilana; 27.3 met: cub. de lemne, din care se va incaldí si scól'a; 10 fl v. a. pentru pausiálu scripturisticiu, 15 fl v. a. pentru participarea la conferintiele investiatoresci, 20. cruceri pentru visitatiunea mortiloru, 50 cruceri pentru participarea la imormentari. Prelangá acesteia va capatá servitoria (curatoru) la scóla. Si cuartiru liberu.

Daca alesulu investiatorin va fi diliginte, si va putea dovedi progresu, atuncea Comun'a i va mai inbunatá salariulu cu $\frac{1}{2}$ jugeru pamentu estravilanu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si substerne recursurile lor instruate in intielesulu statutului Organicu, inspectorului Cerc. de scóle, in Bacamezeu per: (Kápolnás)

Caprióra 15 juliu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Laurentiu Barzu**, inspectoru cer: de scóle.

2-3.

In urmare decisului consistorialu din 25. Noemvrie 1876. Nr. $\frac{2839}{666}$ scol. prin acest'a se deschide de nou concursu, pe bas'a decisului consistorialu din 10. Augustu 1875 Nr. 1521 plen., pe Capelani'a din **Fabriculu s. Ilie**, incopciata cu oficiulu investiatorescu, pana in **29 Augustu a. c.** candu se va tiené si alegerea, sub urmatórele conditiuni:

Capelanulu fitoriu, carele va avé a portá si sarcin'a investiatorésca, are a folosi, afare de leaf'a investiatorésca, de 450. fl. un'a trei'a parte din sesiunea parochiala, un'a treia parte din tóte competintiele si tacele birali si stolari de la poporeni bisericeii st: Ilie, si din fondulu bisericescu de 200 fl. anuali, pelanga aceea cortelu liberu, si 6. orgii de lemne cu care are a se incaldí si scól'a; inse densulu trebue se fie absolvitu 8. clase gimnasiali, se fie depusu esamenulu de maturitate, sé fie absolvatu teologi'a cu calculi buni, si sé fie depusu esamenulu de cualificatiune éra si cu succesu bunu.

Recurrentii sunt avisati a substerne recursurile lor, indiestrate cu celea prescise protopresbiterulu tractualu Meletiu Dreghiciu pana in 28 Augustu, a. c. si pana atunci a se presentá, in vre-o duminica séu serbatóre, in biserica spre documentarea desteritati sale in cele rituali si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dreghiciu**, m. p. Prot. Thimis. ca insp.

3—3.

Se scrie concursu pentru postulu invetiatorescu dela scóla a II-a confesiunala nou sistemisata in *Curtacheriu*, Inspect. Agrisiului Comit. Aradului cu terminu de alegere pe **15 Augustu**: a. c. st. v.

Emolumintele sunt: in numerariu 200 fl. v. a. lemne si cortelu gratuitu. Condiitiunile alegandului sunt: se fie de religiunea gr: or: rom: ce se va documentá prin carte de botezu; se fie preparandu absolutu se aiba testimoniu de cualificaciune si atestatu despre conduit'a de pana acu; in fine se se presinte la biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu; éra recursele construite astfelu si scrise cu man'a propria — adresate catra Comitétulu parochialu — se se trimita Inspect: de scóle per: Pankota in Szőlös-Csigerél pana la 14 Aug: càci in diu'a alegerii nu se voru mai primi; inbunatatirea salariului va aterná dela progresulu ce-lu va aretá alesulu in scóla.

Curtacheriu 15 Iuliu 1878.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Demetriu Pop'a**, inspect: de scóle,

3—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu de classa I. gr. orientala din comun'a *Otlac'a*, protopopiatulu Chisineului, comitatulu Aradului, pana in **13 Augustu** st. vechiu a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu invetiatorescu sunt: 400 fl. v. a. $\frac{1}{4}$ sessiune pamentu; 7. orgii lemne din care are a se incaldí si scól'a, si 4. orgii de paie, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

a.) Recurentii au a dovedí cà suntu romani gr. or. si cà celu putienu au absolvatu 6. classe gimnasiale, se documenteze, cà suntu absoluti preparandi, si se produca testimoniu de cualificatiune, — cà suntu bine deprinsi in economi'a de gradinaritu, respective oltuirea pomiloru, asisderea si in gimnastica se dovedésca cà suntu bine eserciatu. — Éra teologii absoluti cu 8. classe gimnasiale voru fi preferiti, aciea carii voru produce testimoniu de maturitate.

b.) Recurentii au a trimita recursele loru istruate in sensulu statutulu organicu, si adresate comitétulu parochialu Reverendissimulu Domnu Petru Chirilescu protopresviterulu tractualu ca Inspectore cercualu de scóle in Kétegyháza, comitatulu Bichisiului.

Otlac'a, in 20 Iuliu 1878.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu**, prot. si inspect. scolariu.

Georgiu Turicu,
not: com: parochialu.

Stefanu Popoviciu,
parochu ca presied. com: parochialu

3—3.

Se publica concursu cu terminulu pe $15/27$ **Augustu** a. c. pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scóla rom. gr. or. de fete din comun'a *Cuvinu*, inspectoratulu Siriei (Világos), cottulu si dieces'a Aradului.

Emolumintele anuali sunt: 120 fl. v. a. in bani, 36 metri de lemne pentru scóla si invetiatorésca, si cuartiru cu gradina.

Recurintii se-si adreseze recursele instruite conformu statulu org. comitétulu parochialu din Cuvinu, si se le trimita Dlu protopresbiteru Georgiu Vasileviciu ca inspectoru de scóle in Világos.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Georgiu Vasileviciu**, propresb. si ins. scol.

3—3.

Se publica concursu cu terminulu pe $13/25$ **Augustu** a. c. pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a rom. gr. or. de fete din comun'a *Covasintiu*, inspectoratulu Siriei (Világos) cottulu si dieces'a Aradului.

Emolumintele anuali sunt: 160 fl. v. a. in bani; 8 orgii de lemne pentru scóla si invetiatorésca, si cuartiru cu gradina.

Recurintii se-si adreseze recursele instruite conformu statutulu org. comitétulu parochialu din Covasintiu, si se le trimita Dlu protopresbiteru Georgiu Vasileviciu, ca inspectoru de scóle in Világos.

Comitétulu parochialu.

Cu scirea mea: **Georgiu Vasileviciu**, protopresb. si insp. de scóle.

3—3.

Spre ocuparea postulu de invetiatorésca la scól'a confesionala gr. or. rom. de fete din *Ghiladu*, Cottul Timisiu dieces'e'a Caransebesiului se escrie concursu cu tarminulu de alegere pre **15. Augustu**.

Emolumintele anuali sunt: in bani gata 400 fl. v. a.; pentru scripturistica 5 fl.; pentru conferintie invetiatoresci 10 fl.; 28 metrii de lemne, din care are a se incaldí si scól'a; 4 jugere de pamentu aratoriu; locuintia libera in edificiuu nou edificatu, gradina de legume si gradina est-ravilana.

Doritórele de a ocupá acestu postu, au a-si tramite recursele instruate conformu statutulu organicu — si adresate Comitétulu parochialu — Pré On. D. protopresbiteru Ioanu P. Seimanu in Ciakova-; dupa posibilitate a se infacisiá in faci'a loculu inainte séu in diu'a alegerii. Se vor preferí cele deprinse in lucrulu de mana, câtva in cantarile bisericesci, music'a vocala séu instrumentala.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu P. Seimanu**, protopresbiteru.

3—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu de adjunctu la scól'a gr. or. confesionala din *Potocu* pre langa betranulu invetiatoriu Simeon Romanulu, protopresbiteratul Bisericei-Albe, comitatulu Carasiu, conformu ordinatiunei Consistoriu de sub nr. 53. Scol. Alegerea se va tienea in **20 Augustu** st. v.

Emolumintele sunt: in bani gata 84 fl. pentru o maja de clisa 40 fl. pentru o majat de sare 6 fl. pentru 25 ft. lumini 10 fl. pentru ducerea la conferintia 10 fl. siese orgii lemne 54 fl. treidieci meti cucurudiu bóba, doua jugere pamentu aratoriu, cuartiru liberu cu jumătate jugeru pamentu.

Recurintii au se-si instrueze recursele conformu statutulu bis, adresande si tramitienduse comitétulu parochialu la man'a Pré On. Domnu Protopresbiteru Iosifu Popoviciu la Jamu, pana in 15 Augustu 1878. si a se presentá in una Dumineca séu serbatóre la s. biserica din Potocu.

Adjunctulu are se primésca din emolumentele sus aratate doua parti, éra a treia parte are se capete nepotinciosulu invetiatoriu pana va fi in viétia.

Potocu in 9 Iuliu 1878.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractualu, **Iosifu Popoviciu**.